

следствия на сегашните промени. Опасността, вече осъзната, е, че стихийният преход към пазарна икономика ще доведе много от най-уязвимите роми до беднотия, която ще подтиква все повече от тях към престъпления, проституция и жалка зависимост от държавните помощи. Това ще послужи само да преутвърди негативния стереотип, изтласквайки с години напред времето на хармонично съществуване. Ромските политически партии, културни организации и медии трябва да изиграят ключова роля в този решаващ момент, но съществуват опасения, че те ще продължат да бъдат обезсилвани от склонността към раздори, които много са отслабвали ефекта им в миналото.

Да се опитаме да погледнем бъдещето. Потенциалните възможности за ромите се символизират от две драматично противоположни гледища - смразяващото непризнаване на тяхната човешка същност от добре образованата пражка докторка срещу тихата гордост на простодушните словашки селски управници от Жехра, които разказват за това как съветът е действал за неизмеримата промяна в условията на "техните" роми. Вероятно отношението на управниците разкрива останки от покровителствено снизхождение, но, по-важно, то признава, че в Жехра словаците и ромите са съседяни и - по-широко - разкрива ясно съзнание, че съдбите на тези два народа някак са взаимосвързани.

И в двете републики часовникът на демографската бомба със закъснител продължава да тиктака, тъй като броят на ромите непрекъснато се увеличава с по-бързо темпо от този на чехите и словаците. Проблемите, което това разрастващо се малцинство поставя пред гордите притежатели на своите новоизковани национални държави, няма да си отидат сами, те трябва да бъдат решени по един или друг начин. "Другият" е ужасяващ.